

3. Гандзюк М.П. *Основи охорони праці: підруч.* / М.П. Гандзюк, Є.П. Желібо, М.О. Халімовський; за ред. М.П. Гандзюка. – 5-е вид. – К.: Каравела, 2010. – 384 с.

*Косточка І.В.
(Полтава)*

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОСВІТЛЕННЯ ПРИМІЩЕНЬ НА ОБ'ЄКТАХ ГАЛУЗІ ЗА ФАХОМ

Проблема якості освітлення пов'язана не лише з енергоефективністю, а ще й з тим, що освітлення в школах безпосередньо впливає на здоров'я учнів, на їх успішність в навчанні. Так велика кількість дітей закінчує школу з захворюваннями очей, зокрема погіршення зору. Однією з головних причин цього негативного і небезпечного процесу є незадовільний стан освітлення шкіл. Не можна вважати дефекти зору неминучими, оскільки лише менше 5% з них є вродженими. Таким чином важливе значення відіграє освітлення в навчальних закладах (школи, технікуми, університети та інші навчальні заклади). Навчальні приміщення та робочі місця максимально сприятливо освітлюють, що має велике значення для забезпечення працездатності учнів. Недостатнє освітлення пригнічує психіку дитини і гостроту зору та слуху, а отже, працездатність і якість навчальної діяльності.

Шкільне освітлення влаштовують із дотриманням таких критеріїв:

- достатність;
- рівномірність у часі та просторі;
- відсутність тіней на робочому місці і ймовірності засліплення;
- уникнення перегріву приміщення.

Підвищення рівномірності освітлення поліпшить адаптацію школярів до середовища і збільшить контрастну чутливість очей школярів. А це, у свою чергу, поліпшить стан здоров'я учнів і знизить вірогідність нервового перезбудження при читанні та іншій навчальній роботі. Звичайно директор, завуч, вчителі навчального закладу повинні слідкувати за дотриманням гігієнічних вимог. Природне освітлення створюється природними джерелами світла і має високу біологічну і гігієнічну цінність. Освітлення приміщень природнім світлом залежить від світлового клімату даної місцевості, орієнтації вікон, якості і вмісту віконного скла, кольору стін, глибини приміщення, розмірів світлової поверхні вікон, а також предметів, які закривають світло. Зараз більш детально розглянемо ці вимоги:

- вікна класів, кабінетів і лабораторій (крім кабінетів креслення та малювання) орієнтують на південь, південний схід чи схід, за необхідності застосовують сонцезахисні пристрої. Рекомендовано двохстороннє освітлення гімнастичного залу із заходу та сходу;
- не розставляти на підвіконні високі квіти;
- висаджувати дерева не ближче 15 м від будівлі, куці – 5 м;

- не затіняти вікна шторами за відсутності прямого попадання сонячного проміння на робочі місця учнів;
- мити вікна не менше двох разів протягом навчального року.

На рівень природної освітленості у приміщеннях впливає коефіцієнт відбиття світла внутрішньою поверхнею стін, стелі та меблів, що залежить від кольору їх пофарбування. Стіни мають бути пофарбовані в світлих тонах (жовтий, рожевий, зелений), меблі, це і парти, столи, шафи повинні бути кольору натурального дерева або світло-зелені. Дошки, в свою чергу, повинні бути темно-зеленого або темно-коричневого кольору. Якщо глибина приміщення становить понад 6 м, то необхідно передбачити двобічне освітлення. Гігієнічну оцінку природного освітлення визначають комплексом показників: коефіцієнтом природного освітлення, світловим коефіцієнтом, кутом світлового отвору, кутом падіння світла, коефіцієнтом заглиблення.

Також важливу роль в навчальних закладах відіграє штучне освітлення, адже для підвищення рівня освітленості у ранкові та вечірні години використовують штучне освітлення. Робоче освітлення має бути загальним для забезпечення освітлення всього навчального приміщення і місцевим, яке застосовується у випадку недостатності загального освітлення робочих місць. Штучне освітлення нормується в межах від 5 до 5000 Лк в залежності від призначення приміщень, умов та роду роботи, яка виконується. Основні вимоги до штучного освітлення навчального закладу:

- створення розсіяного світла;
- відсутність мерехтіння;
- тривалий строк дії джерел світла;
- зручність, безпечність та простота експлуатації освітлювальних приладів.

Під час проходження виробничо-педагогічної практики в полтавській загальноосвітній школі, я мала змогу спостерігати і досліджувати рівень освітленості в даному навчальному закладі. Тому я можу з впевненістю сказати, що вони відповідають гігієнічним вимогам. Адже інколи в школах можна спостерігати зниження якості освітлення із-за неоптимального розташування парт відносно світильників, вікон і старіння ламп і самих світильників.

Використані джерела

1. *Карпузова Н.Д. Основи педагогічної ергономіки / Н.Д. Карпузова, Є.А. Зімниця, В.М. Помогайбо. – К.: Академвидав, 2012. – 192 с.*
2. *Запорожець О.І. Основи охорони праці / О.І. Запорожець, О.С. Протоєрейський, Г.М. Франчук, І.М. Боровик. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264с.*